

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Forslag til vern av skog Blåberget naturreservat i Bardu kommune, Troms fylke

Høringsdokument

Fylkesmannen i Troms
Miljøvernavdelingen mars 2017

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Fylkeshuset, Strandveien 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø
Telefon 77 64 20 00
Telefaks 77 64 21 39
e-post: fmtrpostmottak@fylkesmannen.no

Blåberglia preges av meget frodige lavsamfunn (lobarion) på løvtrærne. Selje med store flak av lungenever. Innfelt er fossenever. Foto: Tom Hellik Hofton.

Foto forside: Blåberget. Frodig løvskog med strutseving. Foto: Tom Hellik Hofton.

Høring av verneforslag for Blåberget naturreservat i Bardu kommune, Troms fylke

Fylkesmannen i Troms sender med dette forslag til verneplan for opprettelse av Blåberget naturreservat i Bardu kommune ut på offentlig høring. Verneforslaget sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet. Uttalelser til verneforslaget med kartavgrensing, navn på verneforslaget og verneforskrift sendes skriftlig til Fylkesmannen i Troms innen 9.juni 2017.

1. Bakgrunn om frivillig vern

Avtale med grunneierne

Forutsetningen for å starte en frivillig verneprosess på privat grunn er enighet mellom vernemyndighetene og grunneierne om avgrensning, forskrifter og det økonomiske oppgjøret for vernet, og at området er faglig kvalifisert for vern. Skogeierforeningen Allskog BA er grunneiernes forhandlingspart. Miljødirektoratet undertegner avtale på vegne av staten.

Politiske føringer

Arbeidet med skogvern er politisk forankret gjennom Stortingets behandling av flere stortingsmeldinger på 2000-tallet, særlig meldingene om regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand fra 2002-2003 og 2006 – 2007. Ved Stortingets behandling den 19.mai 2016 av Melding til Stortinget nr. 14 (2015-206) «Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold» var første punkt (av i alt 17 punkter) i vedtaket:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 pst av skogarealet». Frivillig vern av skog er derfor et prioritert felt for 2017 og videre, også etter 2020.

Skogvernet tar sikte på å fange opp områder som er viktige for truede arter, og å sikre nettverk av verneområder som er representative med hensyn på ulike skogtyper, geografisk fordeling og ulike klimamessige forhold.

Til grunn for de politiske føringene ligger NINA fagrapport 54- Evaluering a skogvernet i Norge (Framstad m.fl. 2002) og NINA Rapport 535 – Naturfaglig evaluering av norske verneområder (Framstad m.fl. 2010)

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt vernes som naturreservat jf. naturmangfoldloven § 37.

Økonomisk erstatning

Bestemmelser om erstatning for naturreservat er gitt i naturmangfoldloven §§ 50 og 51. Etter § 50 fastsettes erstatningen for tap i igangværende bruk i samsvar med utmålingsreglene i lov om vederlag ved oreigning av fast eiendom, kalt ekspropriasjonserstatningslova (lov av 6.6. 1984 nr. 17). Ved frivillig vern skal det inngås avtaler med berørte grunneiere før området kan vernes, og grunneierne får utbetalt avtalt erstatning umiddelbart etter vernevedtak. Det er innført en vederlagsordning for frivillig vern som innebærer at det blir utbetalt vederlag fra avtaleinngåelse og fram til vernevedtak.

2. Skogvern i Troms

Det er vernet 8 barskogsområder i Troms, 1 løvskogsområde på privat grunn gjennom frivillig vern, 1 løvskogsområde på prestegårdsgrunn (OVF), og for 14 områder på statsgrunn foreligger endelig tilråding om vern fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet. I tillegg er det vernet skog i nasjonalparkene og i noen naturreservat med andre fagtema enn skog. Skog i landskapsvernområder regnes ikke inn i skogvernet. I nasjonalparkene er det vernet ganske mye skog, ofte i høyere liggende områder.

Tre av områdene på statsgrunn og frivillig vern-området Lavangselva omfatter løvskog som ligger i mellomboreal vegetasjonssone og svakt oseanisk vegetasjonsseksjon slik som Blåberget. Det er imidlertid vernet nokså lite av rik løvskog i Troms.

3. Om Blåberget i Bardu

Blåberget ble fremmet første gang for vern ved oppstartmelding av verneplan for rik løvskog i Troms i 2005. Det ble holdt befaring og grunneiermøte. Allskog overtok deretter prosessen for verneplan rik løvskog i Troms som en frivillig vern-prosess.

Tilbud om frivillig vern

Fylkesmannen mottok tilbud om frivillig vern i brev datert 18.november 2015 fra skogeierforeningen Allskog BA på vegne av grunneierne. Det tilbudte området er på 1022 dekar, og er todelt. Den 24. november 2015 meldte Fylkesmannen tilbake til Allskog og Miljødirektoratet og bekreftet at naturverdiene var store, og at Fylkesmannen ønsket å gå videre med saken. Det beste ville ha vært om hele lia kunne vernes, men Fylkesmannen mener at det er så store verdier i området at det er forsvarlig å gå inn for det todelte området. Fylkesmannen mottok brev av 19.04.16 med underskrevne avtaler mellom Miljødirektoratet og hver enkelt grunneier om avgrensning, erstatningssum og forslag til verneforskrift.

Konsultasjon med Sametinget og med berørt reinbeitedistrikt

I henhold til «Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder» er saken forelagt Sametinget i oversendelse den 5.2.2016 med svar 10.2.2016:

Svaret fra Sametinget 10.02.16 gjengis her:

«Sametinget anser det ikke som hensiktsmessig å gjennomføre konsultasjoner i saken. Sametinget anser det heller ikke som hensiktsmessig at det etableres arbeidsutvalg etter *Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder*.

Følgende forhold er av avgjørende betydning for Sametinget for at det kan gis tilslutning til verneforslagene i samiske områder:

1. Formålet med vernet må også være å sikre grunnlaget for samisk kultur, herunder reindrift i reindriftsområder.
2. Generelt unntak for bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift
3. Generelt unntak for skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid
4. Flerårslige dispensasjonstillatelser for reindriftns nødvendige uttak for brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr
5. Flerårslige dispensasjonstillatelser for terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift.
6. Bestemmelser om at samiske interesser skal ivaretas ved etablering av forvaltningsordninger».

Sametinget ber om at Fylkesmannen i Troms avklarer med berørte reinbeitedistrikt og evt. andre berørte samiske interesseorganisasjoner og rettighetshavere om behovet for konsultasjoner, og at slike eventuelt gjennomføres før lokal høring gjennomføres. Sametinget vil komme med utfyllende innspill til planen senere i prosessen.

I e-post fra Sametinget 3.5.2016 i forbindelse med innspill etter oppstartmelding viser Sametinget til sin tidligere e-post av 10.2.16:

«Sametinget har tidligere i en epost av 10.2 gitt innspill på forhold som er avgjørende for at det kan gis tilslutning til verneforslagene i samiske områder.

Sametinget ber om at Fylkesmannen i Troms avklarer med berørte reinbeitedistrikt om behovet for konsultasjoner, og at slike eventuelt gjennomføres før lokal høring gjennomføres. Sametinget kjenner ikke til at automatisk fredete samiske kulturminner blir berørt av etablering av det planlagte skogsverneområdet».

Fylkesmannen kontaktet berørt reinbeitedistrikt 29 Hjerttind – Altevatt - Fagerfjell ved distriktsformann Helge Oskal og fikk svar i e-post den 30.juni 2016: «Hjerttind reinbeitedistrikt ser ikke behovet for konsultasjoner». Det har ikke kommet innspill fra andre samiske interesser eller organisasjoner.

Oppstartmelding

Oppstart av planarbeidet ble kunngjort av Fylkesmannen i brev 21.4.2016 og annonse 26.04.2016 med frist for innspill den 20.05.2016 jf. naturmangfoldloven § 42 Fylkesmannen mottok fire merknader til planarbeidet. Oppsummering av merknadene med Fylkesmannens kommentarer følger som vedlegg.

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige registreringer i Blåberget er utført av NINA, avdeling Tromsø med rapport i til Fylkesmannen juni 2004, av Naturkonsulenten i 2005 og av konsulentgruppen NINA/-Miljøfaglig utredning/BioFokus i 2006. Området er gitt nasjonal verdi.

Hva medfører vernet?

Verneområdet foreslås opprettet for å ta vare på naturverdiene i området. Blåberget foreslås som naturreservat jf. naturmangfoldloven § 37. Ved vern av skog som naturreservat er det hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Vern endrer ikke eiendomsforholdene, slik at grunneierne fortsatt vil være grunneiere, men virksomhet vil reguleres i henhold til forskriftene.

Utkastet til verneforskrift baserer seg på en standard forskrift og er også tilpasset forskrifter i nylig vedtatte skogvernområder. Det er i tillegg en spesiell tilpasning for området Blåberget. Det vil ikke være tillatt med tiltak eller inngrep som kan endre naturen og naturmiljøet, men mange bruksformer vil kunne fortsette som før, bl. a. beiting, jakt, fiske, friluftsliv, bær- og sopplukking, mv. Reindrift er også tillatt i området, med noen begrensninger.

For eksempel vil grunneierne fortsatt forvalte jakt og fiske innenfor viltloven og laks- og innlandsfiskeoven. Blant bestemmelsene foreslås tillatelse til uttransport av felt elg og bjørn etter visse regler, og til uttransport av syke og skadde beitedyr. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn vil også være tillatt. Med hensyn til større arrangement, så regnes f.eks. ikke en gruppe eller en skoleklasse på tur som "større arrangement", men hvis det blir et større idrettsarrangement eller f.eks. en større teltleir, så må det omsøkes.

Skogbruksnæring med hogst, tekniske inngrep som utfylling eller oppføring av nye bygninger vil ikke være tillatt.

For noen av de søknadspliktige tiltakene kan det gis flerårige tillatelser. Det gjelder bla. reindriftens nødvendige uttak for brensel og vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr. Videre for eventuell dispensasjon for terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift, men også for andre tiltak enn innenfor reindriftnæring.

Det foreligger en generell dispensasjonsadgang for uforutsette og spesielle situasjoner som måtte oppstå, men det stilles spesielt strenge krav til begrunnelse for slike dispensasjoner.

Forskriften er overordnet planer og bestemmelser etter andre lover som for eksempel plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Disse lovene gjelder likevel fortsatt, og det betyr at en søknad om motortransport må forholde seg både til verneforskrift, motorferdselloven (og grunneiernes rett til å regulere motorferdsel på sin eiendom).

Det vises for øvrig til de vedlagte forskriftene.

4. Høring og videre prosess

Fylkesmannen sender nå forslaget på høring etter avtale med Allskog og Miljødirektoratet. Formålet med høringen er å informere om prosessen og å få informasjon om området, om bruken av området, og bli klar over ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Etter høringen vil Fylkesmannen vurdere høringsuttalelsene etter hvordan interessene påvirker verneformålet og mulige løsninger. Fylkesmannen vil så sende sin tilrådning om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på videre behandling og tilrådning fra Miljødirektoratet, vil Klima- og miljødepartementet gjøre nødvendige avklaringer med andre departement, og legge planen frem for regjeringen som eventuelt vedtar verneforslaget ved kongelig resolusjon i medhold av naturmangfoldloven.

Vi oppfordrer til å komme med skriftlige uttalelser til forslaget til verneplan, med høringsfrist **9. juni 2017**. Adresse: Fylkesmannen i Troms, miljøvernavdelingen, Postboks 6105, 9291 Tromsø, eller på e-post til fmtrpostmottak@fylkesmannen.no. For spørsmål og informasjon kan kontaktes: Liv Mølster, tlf. 77 64 22 04.

5. Beskrivelse av forslaget til Blåberget naturreservat

Lokalitetsnavn	Blåberget naturreservat
Kommune og fylke:	Bardu kommune i Troms
Kartblad N50:	1432 I Bardu
Koordinat UTM:	34W CB 997 385 (vest) og DB 006 375 (øst)
Vegetasjonssoner:	Mellomboreal. Nordboreal og Alpin.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk seksjon (O1)
Verdi:	Nasjonalt viktig ***
Høyde over havet:	120 – 760 moh.
Areal:	1022 dekar
Berørte eiendommer gnr/bnr:	20/1, 20/2, 20/3, 20/7 (vest); 22/3 (øst)

Områdebeskrivelse

Planområdet ligger 8-9 km øst for Setermoen i Bardudalen, under den mektige fjellveggen Blåberget. Planområdet er delt i to adskilte deler. Blåberget er del av ei større sør- og vestvendt skogli med frodig boreal løvskog.

Området er todelt på grunn av at ikke hele skoglia er tilbudt til frivillig vern av grunneierne. Den vestlige delen ligger under Hompan og strekker seg fra Stampbekken i øst og ca. 400 m vestover, og fra en skogsveg og opp over skoggrensen. Den østre delen ligger under Blåberget og strekker seg i vest fra innmarka på gården Nordhus opp til fjellet 700 moh. og østover til Blåbergenden 760 moh. Storstampbekken ligger sentralt i området. I øst ligger gården Berglund nedenfor området.

Den dominerende skogtypen er svært frodig og rik boreal løvskog med høgstaudebjørkeskog og gråor-heggeskog. En del av skogen karakteriseres som gammel løvskog.

Skogstruktur

Skogen er preget av gjentatte ras fra løse bergarter i den mektige fjellveggen ovenfor skogen, og fra bekker som får stor vannføring ved snøsmelting. Det er derfor en blanding av gammel skog og yngre skog i lia. Ofte er skogen ganske åpen. Men gamle trær og død ved er også godt representert. Skogen er lite påvirket i nyere tid.

Verneverdier:

Verdiene i området er knyttet til skogen og den steile bergveggen bak. Løvskogen er en frodig og rik høgstaudebjørkeskog med store bregner, dominert av strutseving og med flere varmekjære urter. I nedre del er det mest gråor-heggeskog, lenger opp bjørkeskog. Skjellbekkens bekkeløft er markert, den er bare undersøkt i nedre del. Storstampbekken er en bekkedal som nylig har rast ut, og har interessante arter.

Et område med kalkrik bergvegg med verdi viktig ligger over skogen. Fjellveggen gir varme til skogen og har løse bergarter som jevnlig raser ut. Skogen er da også preget av gjentatte ras fra Blåberget. Bekkene tilfører fuktighet til lia. Elgen har beitet på det meste av rogn, og deler av skogen bar i 2005 preg av angrep av bjørkefrostmåler på mange treslag, men ikke på gråor. Rogn, hegg, silkeselje, gråor og bjørk er vanligste treslag. I gråorskogen er det mye døde og døende trær. Store, gamle silkeseljer finnes særlig i øvre del av lia. Det er potensiale for en interessant bekkeløft og rasmark/bergvegg i øvre del av Skjellbekken.

Rike boreale løvskoger er rødlistet med datamangel DD. (Artsdatabanken 2011)

I lia finnes flere varmekjære plantearter som trollbær, villrips, skogsvinerot, kranskonvall, krattmjølke og rødflangre. Vier og rogn kan ha påvekst av lav fra lungeneversamfunnet med skrubbenever, stedvis lungenever og fossenever. Andre arter av sopp og lav ble funnet på rogn og bjørk. Varmekrevende spurvefugler har tilhold i lia, med hagesanger, gransanger, gråfluesnapper og gjerdesmett. Ved registrering i 2006 var dette kanskje den største kjente forekomsten av laven fossenever i Europa, når en ser hele lia under ett.

Rødlistede arter er fossenever og nordlig aniskjuke, begge i kategorien sårbar.

Mangelinndekking: Området vil bidra til å dekke behov for vern av rik boreal løvskog i Indre Troms. Denne type løvskoglier er en skogtype som Norge har et internasjonalt ansvar for, skriver registrator i 2006. I rapporten «Evaluering av områdevern i Norge» vises til udekket vernebehov av naturtyper for hvert fylke (NINA 2010). Følgende skogtyper har stor grad av udekket vernebehov i Troms: Høgstaudebjørkeskog/fjellbjørkeskog, Gråorheggskog av lisidetype, Gammel blandingsløvskog.

Fra rapporten «Evaluering av skogvernet i Norge» (NINA 2002 og 2003) nevnes dekking av følgende mangler som er aktuelle i Blåberget: Inndekking av mangler i skogvernet:

- Rike skogtyper, Gammel skog under naturlig dynamikk og Viktige forekomster av rødlistearter

Inndekking av spesielle skogtyper:

- Boreal løvskog, Høgstaudekog

Verneformål

I naturmangfoldlovens § 37 om naturreservat gjengir kriterier for vern. Av disse er følgende kriterier mest relevante for Blåberget:

- a) Representerer en bestemt type natur: Rik boreal løvskog, gammel løvskog, høgstaudebjørkeskog/fjellbjørkeskog og gråor-heggskog liskog.
- b) Inneholder truet, sjelden eller sårbar natur: Rik boreal løvskog er rødlistet med datamangel (DD), og det er forekomst av truede arter av sopp og lav (fossenever og nordlig aniskjuke, begge sårbare (VU)).

Ut fra dette foreslås følgende verneformål:

Formålet med vernet er å sikre ei sørvendt skogli av naturskog som er representativ for Troms. Lia har variert og rik boreal løvskog, hovedsakelig med høgstaudebjørkeskog og gråorskog. Vernet innebærer å ta vare på variasjonen av naturtyper og økologiske prosesser, og å sikre leveområder for truet og sjelden natur i form av planter, fugler, sopp og lav. Vernet omfatter også naturtyper og arter knyttet til bergveggen over skogen. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Andre interesser: Området inngår i reinbeitedistrikt Hjerttind, Altevatn, Fagerfjell. Det er ingen kjente reindriftsanlegg i området. Beiting. Elgjakt foregår i området. Et orienteringskart berører den vestligste delen av området. Planstatus er Landbruk – natur – friluftsliv, reindrift.

Tekniske inngrep: Spor etter driftsvegen Skråveien i vestre del og sti i kant av Hompan.

Skogressursen i området:

Produktivt areal (dekar)	Kubikkmasse (m ³)	Totalareal (dekar)
572	4305	1026 (egentlig 1022)

Omlag 70 % av skogen anslås til å ha høy bonitet, ca.10 % middels bonitet og ca. 20 % uproduktiv skog. (Kilde WMS-kart AR5 fra Nibio).

Litteratur:

- Granmo, A. 2005: Flora- og vegetasjonstypeundersøkelser i ni løvskogsområder i Troms. Rapport til Fylkesmannen i Troms. 23 s + planteliste 8 s. Naturkonsulenten
- Strann, K-B., Frivold, V., Iversen, M., Tømmervik, H. & Johsen, T. 2005. Biologisk mangfold, Bardu kommune, NINA Rapport 58. 165 s
- BioFokus/NINA/Miljøfaglig utredning AS Blåberget (Bardu, Troms) 2006 NINA Rapport 278 og på nett <http://borchbio.no/narin>, 9 s. faktaark med kart og fotos.

Blåberget. Frodig skog under lunt berg. Foto: Tom Hellik Hofton

Blåberget. Lungenever på selje i frodig bregnehav. Foto: Tom Hellik Hofton

Forslag til Forskrift om vern av Blåberget naturreservat, Bardu kommune, Troms

Fastsatt ved kongelig resolusjon ...2016 med hjemmel i lov 19.juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 (formål)

Formålet med vernet er å sikre ei sørvendt skogli av naturskog som er representativ for Troms. Lia har variert og rik boreal løvskog, hovedsakelig med høgstaudebjørkeskog og gråorskog. Vernet innebærer å ta vare på variasjonen av naturtyper og økologiske prosesser, og å sikre leveområder for truet og sjelden natur i form av planter, fugler, sopp og lav. Vernet omfatter også naturtyper og arter knyttet til bergveggen over skogen. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Bardu kommune: 20/1, 20/2, 20/3, 20/7, og 22/3. Naturreservatet dekker et totalareal på 1022 dekar og består av to adskilte deler. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet2016. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes. Verneforskriften med kart oppbevares i Bardu kommune, hos Fylkesmannen i Troms, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser.

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker eller lignende, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensingstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Fjerning av mindre mengder kvist i skuddsektorer i forbindelse med storviltjakt.
- f) Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
- g) Skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet.
- h) Utsetting av saltsteiner.
- i) Skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji dvs. tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsene gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødliste, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rirkuler).

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier er bruk av sykkel og hest og kjerre forbudt.

§6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd, er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg eller bjørn med hest og drag eller lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.

- c) Nødvendig bruk av snøskuter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon, som avtale med oppdragsgiver.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk og nødvendig motorferdsel for å utføre slike tiltak.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
- e) Nødvendig uttransport av felt elg eller bjørn med andre kjøretøy enn det som er nevnt i § 6 annet ledd b.
- f) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier
- g) Skjøtsel og hogst av etablerte granplantefelt og nødvendig motorferdsel på snødekt mark i den forbindelse.
- h) Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift
- i) Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
- j) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
- k) Nødvendig motorferdsel knyttet til aktiviteter nevnt i § 7 b og til § 4 h.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

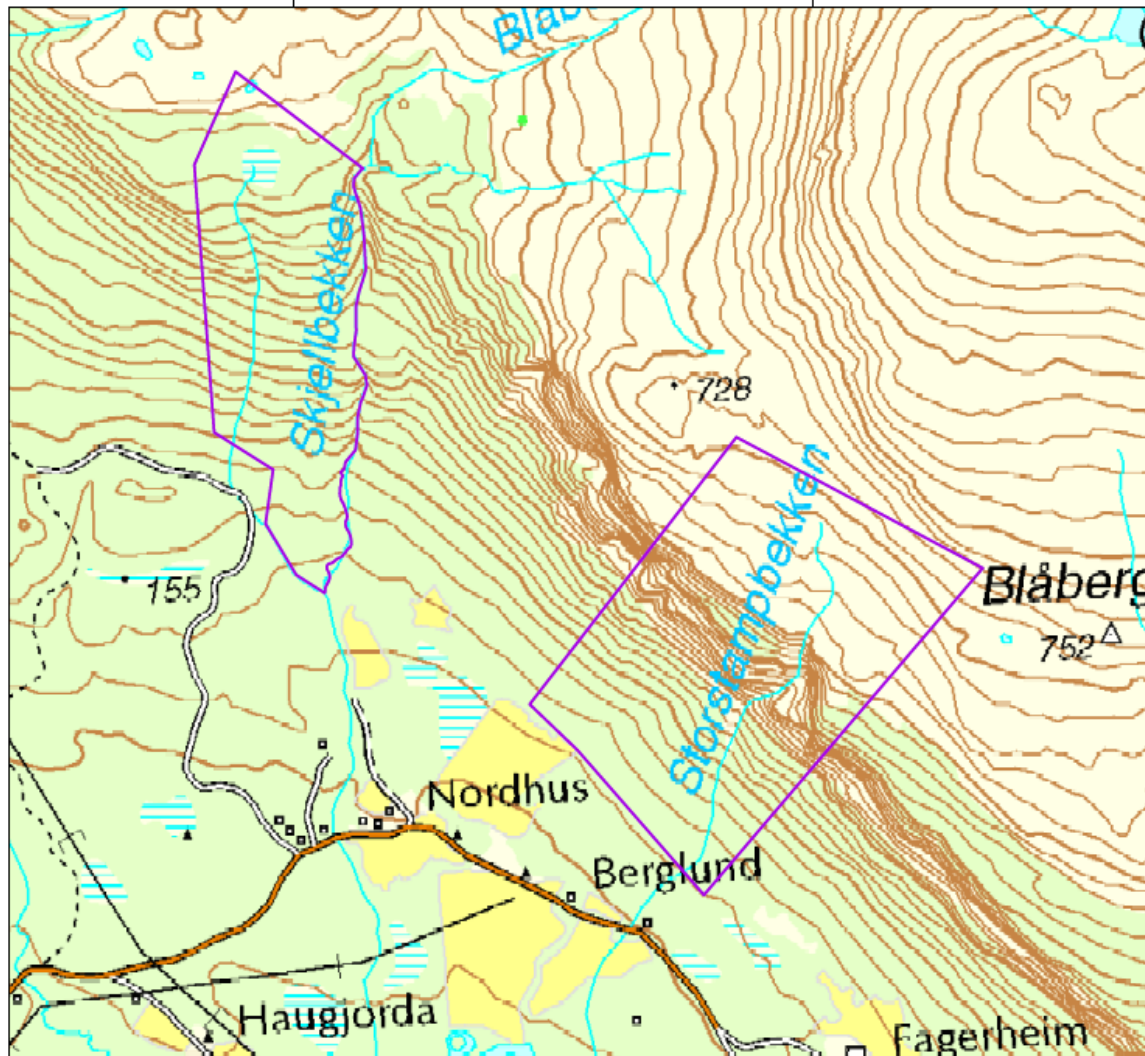
§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Kart høringsforslag Blåberget naturreservat

Blåberget

naturreservat

Bardu kommune

1022 daa

Kartgrunnlag: N5 og N50

Tillatelse: Norge digitalt

Utarbeidet av: Fylkesmannen i Troms 2017

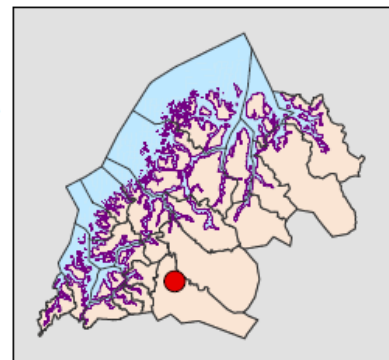
Målestokk 1:7 500

0 150 300 600 meter

Tegnforklaring

Grenseforslag

Vedlegg:

Innspill til melding om oppstart for frivillig vern av Blåberget i Bardu som naturreservat etter naturmangfoldloven

- a) Forsvarsbygg
- b) Bardu IL orientering
- c) Troms Bondelag (underskrevet også av Bardu skogeierlag og Bardu Bondelag)
- d) Karl-Oskar Fosshaug

a) Forsvarsbygg 28.4.2016

Har ingen merknader til planavgrensning i saken. Men har en generell kommentar før verneforskriften blir utformet. Standardmalen for verneforskrifter inneholder et generelt ferdselsforbud for motorkjøretøy:

«Motorisert ferdsel er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy».

Videre er det gitt en generell unntaksbestemmelse fra ferdselsforbudet:

«Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet».

Militær operativ virksomhet i luften omfatter også den treningsvirksomhet som er nødvendig for at Luftforsvarets enheter til enhver tid skal ha den beredskap og kompetanse som politiske myndigheter krever. Luftoperativ virksomhet må være beordret av operativ myndighet/ Forsvarets operative hovedkvarter. Det alt vesentlige av Luftforsvarets flyvninger vil være av operativ karakter.

For ikke å få motstrid mellom det generelle ferdselsforbudet og unntaket for militær operativ virksomhet vil vi anmode om at forholdet mellom det generelle ferdselsforbudet og unntaksbestemmelsene presiseres ved at det tas inn følgende bestemmelse i verneforskriften under de generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

«Ferdelsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- Landing og start med forsvarets luftfartøy»

b) Bardu IL Orientering 10.5.2016

Annonisert oppstart av verneplanarbeid vil iht. skisserte områder, berøre kartet Hesthølet (1:5000) utgitt av Bardu IL i 1992. Utover dette vil arbeidet, så fremt de skisserte verneområdene ikke utvides nevneverdig, ikke ventes å berøre andre områder for organisert orienteringsaktivitet.

Hesthøletkartet av 1992 kan fortsatt ha relevant bruksverdi, og bør forsøkes bevart for fremtidig bruk. Hvis oppstartet verneplanarbeid skulle føre til et ønsket forbud mot orienteringsaktivitet i vernede områder, bør kartene oppdateres med påførte vernegrenser og håndteres deretter.

Vår vurdering er imidlertid at orienteringsaktivitet ikke kan forventes å forringe verneverdien på noen måte, og derav bør kunne sammenliknes med annen normal friluftslivsaktivitet. Større arrangementer vil selvsagt kunne skape et unormalt høyt påtrykk av ferdsel i området,

men kan da eventuelt reguleres gjennom å begrense arrangementer i tilknytning til vernede områder til krets nivå og lavere.

c) Troms Bondelag (underskrevet også av Bardu skogeierlag og Bardu bondelag)
18.5.16

Troms Bondelag er i utgangspunktet ikke positiv til mer vern av skog og utmark i Bardu etter vern av Rohkunborri nasjonalpark. Men laget har forståelse for at grunneiere i området takker ja til å inngå avtale om frivillig vern av skog og utmark.

Laget gjør oppmerksom på at det ikke må legges begrensninger på tilstøtende landbrukseiendommer med skog og utmark. Det gjelder skogsdrift, andre utmarksnæringer, beiting av stor- og småfe, naturbaserte opplevelsesturer og sanking.

d) Karl-Oskar Fosshaug 20.05.2016

Fosshaug påpeker at det er avtalt frivillig vern der det er velkjent at det foreligger tvist om eiendomsgrensene. Etter digitalisering av kartene rundt 2006 ble eiendomsgrensene endret uten at grunneierne ble involvert. De omtvistede grensene har vært omtalt i ulike kilder, og både kommunen, kartkontoret i Troms og grunneierne er godt kjent med omstendighetene. Vernet baserer seg altså ikke på et frivillig vern all den tid eiendomsgrensene i så stor grad er omtvistet. Tvisten omhandler grensen mellom gårdsnr. 14 på den ene siden og gårdsnr. 19, 20 og 21 på den annen side.

Fosshaug oppfordrer til at det foreslåtte området innskrenkes opp mot Hompan slik at man holder seg innenfor de uomtvistede eiendomsgrensene. Det vil man kunne gjøre ved å ikke gå over (nord for) det opprinnelige foreslåtte verneplanområdet for Blåberget fra 2005. Det er snakk om et mindre område i toppen av vestlig teig som i så fall tas ut av verneplanen. Alternativt kan man utsette verneplanarbeidet inntil eiendomsgrensene er fastsatt i bebudet jordskiftesak. En utsettelse av verneplansaken til etter jordskiftesaken er ferdig, vil være helt uten risiko for verneverdiene.

For øvrig må man ta hensyn til at området benyttes som beiteområde hele sesongen. Beitet medfører at kulturlandskapet i området holdes ved like og at stier og verdselsveier holdes åpne.

I vestlig teig går en gammel driftsveg kalt Skråveien med start fra Gunnarberget og på skrå rett opp mot Skjellbekkskardet. Det er en godt opparbeidet veg der oppsitterne tidligere har lagt ned et enormt arbeid for å få en fremkommelig vei i det bratte landskapet. I de senere år er mye av veien gjenvokst, men den fremstår fortsatt som en god og bred sti i terrenget. Senest i 2015 ble det rensket opp langs vegen og skog ble felt for å bedre fremkommeligheten. Skråveien benyttes en god del i dag, særlig i forbindelse med ferdsel til og fra Skjellbekkskaret og Blåberget i beitesesongen, men også i forbindelse med turaktiviteter og trening.

Fra gammelt av ble Skråveien mye brukt i forbindelse med utmarksslåtter på Nordhussåttån. På Nordhussåttån ble det også bygget en hytte omkring slutten av 1950-tallet. Tufter etter høyløer og hytta er fortsatt lett synlig i marka. Det er også viktige beiteområder der beitetrykket medfører opprettholdelse av et biologisk mangfold, særlig urtevekster.

Det må i prosessen ved et eventuelt vern tas høyde for å tillate hogst i og ved Skråveien for at dette kulturminnet ikke skal svinne hen. Det må også tas høyde for beiterelaterte aktiviteter inkludert driftsveg ved behov for transport inn, ut og eventuelt gjennom verneområdet. I området har det de siste årene vært flere kadaverfunn, og i dets forlengelse aktiv rovviltjakt med kommunalt jaktlag. Faktisk kommer navnet Gunnarberget fra en hendelse der Gunnar fra

gården Fosshaug ble skremt av en bjørn og gjemte seg i en hule under Gunnarberget. Han ble visstnok ikke funnet før flere dager etter hendelsen.

Det foregår utstrakt elgjakt, særlig i nedre del av områdene, og det må i arbeidet med verneplanen tas hensyn til at det kan opprettes jaktposter og at det kan hugges skytelinjer i terrenget.

Langs kanten på Hompan og på yttersida av myra i den øvre del av det foreslåtte verneområdet går det også en meget viktig sti som krysser det foreslåtte verneområdet. Storstampen på Blåberget er også beiteområde og der er stier som går mellom Skjellbekkskaret og Tverrelvdalen. Rydding av stiene må være mulig også innenfor et eventuelt verneområde.

På telefon fra Fylkesmannen (1.6.2016) har Karl-Oskar Fosshaug informert om at han i løpet av noen få uker vil be om jordskiftesak for grensen mellom gnr. 14 mot gnr. 19, 20 og 21.

Fylkesmannens kommentarer

Forsvaret: Landing og start med Forsvarets luftfartøy. Foreslått endring fra Forsvarsbygg er en del av den forskriftsmalen som nå brukes. Forsvarets forslag er dermed imøtekommet.

Troms Bondelag (underskrevet av Bardu skogeierlag og Bardu bondelag)

Fylkesmannen har ikke gjort spesielle endringer, men er oppmerksom på at det sies at vernet ikke må legge begrensninger på tilstøtende landbrukseiendommer med skog og utmark. Tiltak utenfor verneområdet som kan virke negativt på verdiene innenfor, vil likevel ikke være tillatt.

Troms idrettskrets – orienteringsforbundet: Bestemmelsene i forskriften gir åpning for søknad om tillatelse til større idrettsarrangementer.

Karl Oskar Fosshaug

Fosshaug foreslo en reduksjon av arealet til verneforslaget opp mot Hompan på grunn av uklarhet om grense helt vest i området. Fylkesmannen har valgt å opprettholde avgrensingen for å se hva høringen bringer. Når det gjelder driftsvegen kalt Skråveien som går fra Gammelberget til Skjellbekkskardet vil det være fint å få en inntegning av stien på kart, helst med GPS-sporing. Det samme gjelder sti langs kanten av på Hompan. Når det gjelder elgjakt vil det være tillatt å fjerne kvist i skuddsektor i forbindelse med storviltjakt og å sette opp midlertidige mobile jakttårn. Elgjakt vil være tillatt.

Fra Blåbergskrenten har Storstampbekken nylig rast ut og dratt med seg store mengder skog. Foto: Tom Hellik Hofton.